

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного права № 1

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»
для студентів II курсу заочного факультету
ЧАСТИНА 1
(обов'язкова)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Затверджено на засіданні

вченої ради

протокол № від р.

Ректор

_____ **Анатолій ГЕТЬМАН**

Силлабус навчальної дисципліни «Цивільне право України». Ч. 1:
для студентів II курсу заочного факультету здобувачів вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право», спеціальність 081
«Право», Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 14 с.

Розробники:

Філатова-Білоус Наталія Юліївна, канд. юрид. наук, доцент
Дуденко Тетяна Володимирівна, канд. юрид. наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права № 1 **протокол № 11**
від 2 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри – Борисова Валентина Іванівна,
кандидат юридичних наук, професор

ЗМІСТ

1. Вступ	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни	17
3. Вимоги викладача	20
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	21
5. Показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів	31
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів	32

1. Вступ

1. Навчальну дисципліну «Цивільне право України» викладають:

Назва навчальної дисципліни	Цивільне право України ч.1
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладачі	Філатова-Білоус Наталія Юліївна, асистент кафедри цивільного права, к.ю.н., доцент Дуденко Тетяна Володимирівна асистент кафедри цивільного права, к.ю.н., доцент
Контактний телефон	057-704-92-98
Е-mail	n.yu.filatova@nlu.edu.ua t.v.dudenko@nlu.edu.ua
Консультації	Викладачі перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій вул. Пушкінська, 77, ауд. 31.
Онлайн консультації	Microsoft Teams, акаунт n.yu.filatova@nlu.edu.ua Microsoft Teams, акаунт t.v.dudenko@nlu.edu.ua

Анотація навчальної дисципліни

«Цивільне право України» є однією з фундаментальних навчальних дисциплін. На другому курсі навчання передбачається вивчення предмета і методу цивільного права, його системи і джерел; загальних положень цивільного права, зокрема, положень про: цивільні правовідносини, фізичних і юридичних осіб та інших учасників цивільних відносин, об'єкти цивільних прав, правочини, відносини представництва, строки та терміни, здійснення та

захист цивільних прав, виконання цивільних обов'язків, цивільно-правову відповідальність, а також засвоєння положень таких підгалузей, як речове право, право інтелектуальної власності, спадкове право.

Предмет навчальної дисципліни – особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні та майновій самостійності їх учасників.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування предметних компетентностей у сфері правового регулювання особистих немайнових та майнових відносин, що становлять предмет цивільного права, через засвоєння основних правових категорій і інститутів загальної частини цивільного права, формування правового мислення, вироблення вмінь тлумачити і аналізувати норми цивільного законодавства, набуття навичок практичного застосування теоретичних знань та цивільно-правових норм до конкретних відносин.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування необхідних сучасному юристу комплексу юридичних компетентностей у сфері приватного права;
- засвоєння основних правових категорій та інститутів цивільного права;
- опанування студентами необхідних теоретичних знань у сфері регулювання цивільно-правових відносин;
- освоєння основних джерел цивільного права та актів цивільного законодавства;
- ознайомлення з судовою та іншою практикою застосування норм цивільного законодавства;
- освоєння нормативного матеріалу, закріпленого системою цивільного законодавства України;

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: теорія держави та права, історія держави і права зарубіжних країн, історія держави і права України.

Кореквізити: адміністративне право, кримінальне право, державне будівництво і місцеве самоврядування, конституційне право.

Постреквізити: цивільне право частина 2; цивільний процес; сімейне право; договірне право; господарське право; міжнародне приватне право

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-1. Демонструвати вміння застосовувати норми цивільного права у професійній діяльності.

РН-2. Здійснювати критичний і системний аналіз цивільних правовідносин.

РН-3. Пояснювати природу й зміст основних правових інститутів цивільного права.

РН-4. Виявляти проблеми у правовому регулюванні цивільних правовідносин і пропонувати способи їх вирішення з використанням наявних теоретичних і прикладних знань, здобутих під час вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України» Ч. 1, відповідно до принципів цивільного права.

РН-5. Демонструвати знання і розуміння поділу права на приватне і публічне, поняття цивільного права як приватного права, предмету, методу, функцій та системи цивільного права.

PH-6. Здійснювати системний аналіз джерел цивільного права, знати ієрархію нормативно-правових актів, визначати дію цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб.

PH-7. Пояснювати природу та зміст цивільних правовідносин, характеризувати елементи цивільного правовідношення, підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

PH-8. Визначати правосуб'єктність суб'єктів цивільного права.

PH-9. Демонструвати знання та розуміння основних положень щодо фізичної особи як суб'єкта цивільних правовідносин, проаналізувати правоздатність та дієздатність фізичної особи.

PH-10. Характеризувати юридичну особу як суб'єкта цивільних правовідносин.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Поняття цивільного права та суб'єкти цивільних правовідносин	Поняття цивільного права та суб'єкти цивільних правовідносин	38
2	Об'єкти цивільного права. Правочини. Представництво	Об'єкти цивільного права. Правочини. Представництво	40
3	Здійснення суб'єктивних цивільних прав.	Здійснення суб'єктивних цивільних прав. Загальна	48

	Загальна характеристика речового права і права власності.	характеристика речового права і права власності.	
4	Спадкове право. Право інтелектуальної власності	Спадкове право. Право інтелектуальної власності	45

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка полягає у виконанні окремих видів робіт по засвоєнню дисципліни.

Самостійна робота – це робота студента, яка планується та виконується під педагогічним керівництвом, але без безпосередньої участі викладача. Здійснюючи цей вид роботи, студент повинен самостійно опрацювати конспект лекцій, літературу, нормативно-правові акти до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є: виконання домашніх завдань; доопрацювання матеріалів лекцій; опрацювання додаткової літератури; підготовка конспектів за питаннями, що виносяться на самостійний розгляд; підготовка тематичних презентацій; підготовка рефератів; здійснення самоконтролю знань студентами тощо.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури, вивчення судової практики, ознайомленні із нормативними міжнародно-правовими та національними актами, що регулюють цивільні відносини. Цей вид роботи спрямований на формування предметних компетентностей та формування професійних знань, а також здатності до самоосвіти, розвитку самостійності, активності та відповідальності студентів.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Основна література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України від 23.07.1996. – 1996. - № 30, стаття 141.
2. Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України № 2275-VIII від 6 лютого 2018 // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
4. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 17.09.2008 // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#top>
5. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України № 3480-IV від 23 лютого 2006 року // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text
6. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.
7. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-XII у ред. Закону України від 01.12.2005 р. № 3161-IV // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство__України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>.

8. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV. Зі змін. в ред. від 04.06.2017 р. // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1952-15/page>.
9. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. (у ред. Закону України від 11.07.2001 р.) // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про_авторське_право_і_суміжні_права.
10. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-III в ред. Закону України від 05.12.2012 р. // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
11. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України № 3688-XII від 15.12.93р // Офіц. Веб-сайт Верхов. Ради. України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
12. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5 // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Додаткова література:

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті тощо.

1. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / В.І Борисова. (кер. авт. кол.), Л.М. Баранова, М. В. Домашенко та ін.; За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х. : Право, 2014. – Т.1. – 656 с.;
2. Цивільне право України: В 2-х томах. Том 1: Підручник /За ред. д-ра юрид. наук, проф. Є.О. Харитонова, канд. юрид. наук Н.Ю. Голубевої. – Х.: ТОВ «Одісей», 2008. – 832 с.

3. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1: Загальні положення. Особи / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2020. – 928 с. – (Серія «Коментарі та аналітика»)
4. Цивільний кодекс України : наук.-практ. коментар. Т. 2: Об'єкти. Правочини. Представництво. Строки та терміни. Позовна давність. Особисті немайнові права фізичної особи. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : «ЕКУС», 2021.
5. Цивільний кодекс України : наук.-практ. комент. (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців) : у 12 т. / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків : Страйд, 2011. Т. 5 : Право власності та інші речові права. 454 с.
6. Кузнєцова Н. С. Предмет і система сучасного цивільного права. *Право України*. 2017. № 5. С. 27-35.
7. Майданик Р. А. Предмет цивільного права: розширювальне тлумачення «цивільного права» Європейським судом з прав людини. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. Х. : ХНУ, 2010. № 929 : Серія «Право», Спец. вип. С. 47-50
8. Майданник Р. А. Цивільне право як сфера приватного права України. *Приватне право*. 2013. № 1. С. 65–80
9. Сабодаш Р. Б. Практика Європейського суда по правам человека как источник гражданского права Украины. *Альманах цивилістики* : сб. ст. / Киев. нац. ун-т имени Т. Шевченко, Юрид. фак-т, каф. гражд. права. - Киев : Правова єдність, 2015. Вып. 6. С. 112-125 .
10. Спасибо-Фатєєва І. В. «Трансцендентна судова мімікрія» або про принципи права, аналогію закону та права у судовій практиці. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 4. С.137–149.

11. Стефанчук М. Поняття й ознаки правоздатності в сучасній цивільно-правовій доктрині. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2016. № 2/1. С. 125-129: http://vjhr.sk/archive/2016_2_1/20.pdf.
12. Борисова В. Інститут юридичної особи у праві України / В. Борисова // *Право України*. – 2010. – № 12. – С. 25-31.
13. Борисова В. Питання управління юридичними особами і їх вирішення за чинним законодавством України / В. Борисова // *Там же*. – 2009. – № 5. – С. 113-120.
14. Крат В. І. Правове регулювання окремих аспектів ліквідації юридичної особи / В. І. Крат // *Нотаріат для вас*. – 2010. – № 9 (131); № 10 (132). – С. 52-57; С. 70-77.
15. Крат В. І. Особливості правового регулювання філій та представництв / В. І. Крат // *Там же*. – 2010. – № 4 (126); № 5 (127). – С. 31-37; С. 34-42.
16. Очерки права компаний : Сборник статей. Харьков : ЧП «ЭКУС», Сообщество «Цивилистическая платформа». 2019. 408 с.
17. Спасибо-Фатеева І.В. Юридичні особи за ЦК України. *Право України*. 2014. № 2. С. 70-79.
18. Спасибо-Фатеева І. Деякі розсуди про юридичні особи та їхні організаційно-правові форми / І. Спасибо-Фатеева // *Право України*. – 2007. – № 2. – С. 118-123.
19. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): моногр. / Р. О. Стефанчук. – К. : КНТ, 2008. – 626 с.
20. Ходико Ю. Є. Категорія “нерухома річ” в цивільному праві / Ю. Є. Ходико // *Вісн. госп. судочинства України*. – 2010. – № 3. – С. 97-104.
21. Недійсність правочинів: коментар судової практики / В. І. Крат [та ін.] ; ред. І.В. Спасибо-Фатеева. Харків : Право, 2018. 264 с.
22. Філатова Н. Ю. Правочини з використанням електронної форми представлення інформації. *Проблеми законності* : зб. наук. пр. / відп. ред. В.

- Я. Тацій. Харків : Нац.юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. Вип. 136. С. 40–55.
23. Венедіктова І. В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві : монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 288 с.
24. Кот О. О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав : проблеми теорії та судової практики : монографія. Київ : Алерта, 2017. 494 с.
25. Харьковская цивилистическая школа: защита субъективных гражданских прав и интересов / под. ред. И.В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2014. 672 с.
26. Карнаух Б. П. Вина як умова цивільно-правової відповідальності : монографія. Харків : Право, 2014. - 224 с.
27. Спасибо-Фатеева І. В. Контуры гражданско-правовой ответственности: обзорный критический анализ. *Гражданское законодательство. Статьи. Комментарии. Практика* / под ред. А. Г. Диденко. Алматы : Раритет, 2017. Вып. 50. С. 301–320.
28. Баранова Л. Самочинне будівництво: правові проблеми та шляхи їх вирішення. Частина 1. Правові підстави визнання будівництва самочинним / Л. Баранова, Г. Михайлов, М. Шульга. *Юрид. радник*. 2007. № 4 (18). С. 56-63.
29. Жилінкова І. Проблеми переходу прав на земельну ділянку при переході права на будівлю (будинок, споруду) / І. Жилінкова, М. Шульга. *Юрид. радник*. 2005. № 2. С. 37-42.
30. Спасибо І. А. Набуття права власності у цивільному праві України : дис. ... канд. юрид. наук. К., 2010. 187 с.
31. Майданик Р. А. Речове право : підручник. К. : Алерта, 2019. 1102 с.
32. Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду: коментарі науковців. / за редакцією І.В. Спасибо-Фатеевої. - Харків:Екус, 2020 – 496 с. – С. 348-436.

33. Харьковская цивилистическая школа: грани наследственного права : монография / под ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков, 2016. 608 с.
34. Печений О. П. Визначення складу спадщини за цивільним законодавством України : окремі проблемні питання. *Вісник Національної асоціації адвокатів України*. 2019. № 6 (54). С. 21-27.
35. Ус М. В. Колізії виключних прав на об'єкти інтелектуальної власності (постановка проблеми). *Юрид. Україна*. 2008. № 7. С. 74-79.
36. Яркіна Н. Є. Спільні права інтелектуальної власності: їх виникнення та здійснення. *Вісн. Акад. прав. наук України*. 2010. № 4. С. 145- 155.
37. Авторське право і суміжні права в умовах євроінтеграційних процесів : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2019. 204 с.
38. Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку. *European Union Intellectual Property Law: Formations, Institutes, Directions of Development* : монографія. Київ : Академперіодика, 2017. 663 с.
39. Харьковская цивилистическая школа: осуществление и защита права интеллектуальной собственности : монография / [И. В. Спасибо-Фатеева, В. И. Жуков, Н. Е. Яркіна и др.]; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. Харьков : Право, 2018. 696 с.
40. Жуков В. И. Правовая охрана объектов научно-технического творчества : учеб. Пособие. Х. : Харьк. юрид. ин-т, 1983. 94 с.

Інтернет-ресурси:

1. Сайт наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – <http://library.nlu.edu.ua/>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України – <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційна сторінка Європейського Союзу – <http://europa.eu>
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua>.

5. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України -
<https://ccu.gov.ua/>